

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІРИНА САВИЦЬКА
“ 11 ” травня 2024р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри психології
Протокол № 10 від “20” 05. 2024 р.
Завідувач кафедри
доц. Ірина МАРТИНЮК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Психологія» («Бакалавр»)
доц. Ірина МАРТИНЮК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 «Психологія»

освітня програма «Психологія» («Бакалавр»)

Факультет: Гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук, доцент
Оксана ОЛІЙНИК

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Соціальна психологія»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>053 «Психологія»</i>	
Освітня програма	<i>«Психологія»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	
Практичні заняття	<i>60 год.</i>	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	6 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: засвоєння студентами знань про предмет, методологічні засади соціальної психології, історію її розвитку; розуміння динаміки групових процесів та прийомів створення сприятливого психологічного клімату у професійному середовищі, основних закономірностей входження особистості в групу, механізмів її соціалізації та десоціалізації, засвоєння статусно-рольових характеристик особистості та навичок практичного застосування цих знань в діяльності психолога.

Завдання:

1. Ознайомлення студентів з історією розвитку соціальної психології як самостійної галузі наукового знання;

2. Вивчення основних категорій, принципів та провідних соціально-психологічних теорій;

3. Усвідомлення ролі соціальних впливів у формуванні світогляду особистості, її спрямованості та подальшого життєвого шляху;

4. Набуття практичних умінь та навичок щодо оволодіння студентами методами діагностики психологічних процесів, станів і властивостей у соціальному середовищі, групі, колективі;

5. Оволодіння механізмами та моделями психодіагностичного дослідження особистості в малих та великих групах.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

– у застосуванні набутих знань із соціальної психології у практичних ситуаціях (ЗК1),

– розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності та її предметної сфери (ЗК2),

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями із соціальної психології (ЗК4),

– здатність критично оцінювати інформацію, що стосується соціальної психології, уміти розрізняти наукову і популярну соціальну психологію (ЗК5),

– здатність приймати обґрунтовані рішення щодо підбору методу дослідження того чи іншого соціально-психологічного явища (ЗК6),

– здатність генерувати нові ідеї щодо причинно-наслідкових зв'язків у розвитку та виникненні тих чи інших психологічних процесів, станів і властивостей індивіда, які проявляються в результаті його включення у відносини з іншими людьми, у різні соціальні групи; психологічних процесів, станів і властивостей різних соціальних груп як цілісних утворень (ЗК7),

– навички міжособистісної взаємодії у процесі виконання проблемно-пошукових і професійно-орієнтованих завдань (ЗК8),

– здатність працювати в команді, розв'язуючи навчальні проблемно-пошукові та професійно-орієнтовані завдання (ЗК9),

– здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК10),

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку соціальної психології як науки, її місця у системі наукових та практичних знань про особистість і суспільство та у розвитку суспільства (ЗК11),

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

– здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом соціальної психології (СК1),

– здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку соціально-психологічних та масових явищ (СК2),

– здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (СК3),

– здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (СК4),

– здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу щодо виникнення та функціонування психологічних процесів, станів і властивостей індивіда, які проявляються в результаті його включення у відносини з іншими людьми, у різні соціальні групи; психологічних процесів, станів і властивостей різних соціальних груп як цілісних утворень (СК9),

– здатність дотримуватися норм професійної етики у застосуванні методів дослідження соціально-психологічних та масових явищ (СК10),

– здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (СК11).

Програмні результати навчання (ПРН):

– аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати соціально-психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання (ПРН1),

– розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ контексті професійних завдань (ПРН2),

– здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ПРН3),

– формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію (ПРН10),

– ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення професійно-орієнтованих завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості (ПРН14),

– відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПРН15),

– знати та розуміти етичні принципи професійної діяльності психолога (ПРН16),

– демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН17);

– вживати ефективних заходів щодо збереження та підтримання здоров’я –

власного й оточення (ПРН18).

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижн і	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі					
			л	п	л а б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості														
Тема 1.1. Предмет, завдання соціальної психології. Зв'язок з іншими галузями наукового знання	1	10	2	4			4							
Тема 1.2. Історія виникнення соціально-психологічних теорій	2	10	2	4			4							
Тема 1.3. Методологія і методи соціальної психології	3	10	2	4			4							
Тема 1.4. Соціально-психологічний підхід до вивчення особистості	4	10	2	4			4							
Тема 1.5. Загальна характеристика соціалізації особистості. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій	5-6	20	4	8			8							
Разом за змістовим модулем 1	60		12	24			24							
Змістовий модуль 2. Соціальні відносини та соціальна поведінка. Психологія груп														
Тема 2.1. Соціальні відносини та міжособистісні стосунки	7	10	2	4			4							

Тема 2.2. Соціальна поведінка особистості. Відхильна поведінка особистості. Соціальна віктимологія	8-9	20					8						
			4	8									
Тема 2.3. Група як соціальне явище. Розвиток малої групи	10-11	20					8						
			4	8									
Тема 2.4. Великі соціальні групи	12	10					4						
			2	4									
Тема 2.5. Психологія етнічних груп. Ментальність українців.	13	10					4						
			2	4									
Тема 2.6. Міжгрупові відносини	14	10					4						
			2	4									
Тема 2.7. Лідерство та керівництво у соціальній групі.	15	10					4						
			2	4									
Разом за змістовим модулем 2	90		18	36			36						
Усього годин	150		30	60			60						

3. Теми практичних занять

П №	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання соціальної психології. Зв'язок з іншими галузями наукового знання.	4
2	Історія виникнення соціально-психологічних теорій	4
3	Методологія і методи соціальної психології.	4
4	Соціально-психологічний підхід до вивчення особистості	2
5	Методики дослідження соціально-психологічних характеристик особистості	2
6	Загальна характеристика соціалізації особистості.	2
7	Механізми соціалізації особистості	2
8	Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій	2
9	Методи дослідження соціалізації представників різних вікових категорій	2
10	Соціальні відносини. Соціальна регуляція	2
11	Конструктивні та деструктивні міжособистісні стосунки	2
12	Соціальна поведінка особистості.	2

13	Методи дослідження соціальної поведінки особистості	2
14	Відхильна поведінка особистості. Соціальна віктимологія	2
15	Методи дослідження деструктивної поведінки особистості	2
16	Група як соціальне явище.	2
17	Методики дослідження малої групи	2
18	Розвиток малої групи	2
19	Методики дослідження групових процесів	2
20	Великі соціальні групи	2
21	Методи дослідження великих груп	2
22	Психологія етнічних груп.	2
23	Ментальність українців.	2
24	Міжгрупові відносини	4
25	Лідерство та керівництво у соціальній групі.	2
26	Методики дослідження лідерських якостей особистості	2
	Усього	60

4. Теми самостійної роботи

П №	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання соціальної психології. Зв'язок з іншими галузями наукового знання.	4
2	Історія виникнення соціально-психологічних теорій	4
3	Методологія і методи соціальної психології.	4
4	Соціально-психологічний підхід до вивчення особистості	2
5	Методики дослідження соціально-психологічних характеристик особистості	2
6	Загальна характеристика соціалізації особистості.	2
7	Механізми соціалізації особистості	2
8	Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій	2
9	Методи дослідження соціалізації представників різних вікових категорій	2
10	Соціальні відносини. Соціальна регуляція	2
11	Конструктивні та деструктивні міжособистісні стосунки	2
12	Соціальна поведінка особистості.	2
13	Методи дослідження соціальної поведінки особистості	2
14	Відхильна поведінка особистості. Соціальна віктимологія	2
15	Методи дослідження деструктивної поведінки особистості	2
16	Група як соціальне явище.	2
17	Методики дослідження малої групи	2
18	Розвиток малої групи	2
19	Методики дослідження групових процесів	2
20	Великі соціальні групи	2
21	Методи дослідження великих груп	2

22	Психологія етнічних груп.	2
23	Ментальність українців.	2
24	Міжгрупові відносини	4
25	Лідерство та керівництво у соціальній групі.	2
26	Методики дослідження лідерських якостей особистості	2
	Усього	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- проблемно-пошукові завдання, професійно-орієнтовані завдання;
- есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Соціальна психологія» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3045>)
- Олійник О.О. Соціальна психологія: Навчальний посібник (практикум). К.:Видавництво Ліра-К, 2020. 145 с.
- Долинська Л.В., Абрамян Н.Д. Практикум із соціальної психології. Навч-метод. посібник.К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 155 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Волянська О.В., Ніколаєвська А.М. Соціальна психологія: Навч. пос. К.:Знання, 2008. 275 с.
2. Даценко О.А. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2018. 143с.
3. Коваленко А.Б., Корнєв М.Н. Соціальна психологія: Підручник. К.КНУ. ім. Тараса Шевченка, 2006. 400 с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2005. 446 с.
6. Основи соціальної психології [Текст] : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
7. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

Допоміжні

1. Варій М.Й. Психологія особистості: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
2. Зубаль М.В., Зубаль С.С. Соціальна психологія міжгрупових відносин. *Збірник наукових праць К_ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України*. Проблеми сучасної психології. 2011. Вип. 14. С. 292-300.
3. Основи соціально-психологічного тренінгу: науково-практичні рекомендації / за заг. ред. Л. І. Казміренко. Івано-Франківськ: Симфонія-форте, 2011. 136 с.

4. Aronson E., D. Wilson T., M. Akert R., R. Sommers S. Social Psychology. 9 editions. 2015. 624 p.
5. Aronson E. Social Animal. 12 editions. 2018. 550 p.

Інформаційні ресурси

1. Гетсбінг, зомбінг і орбітинг – що соцмережі змінили у стосунках? <https://www.youtube.com/watch?v=nejiEAzPhoQ> (дата звернення: 08.05.2024).
2. "Не терпи": маніпуляції у стосунках. Соціальний ролик [1https://www.youtube.com/watch?v=3t09FaNy2co](https://www.youtube.com/watch?v=3t09FaNy2co) (дата звернення: 08.05.2024).
3. Опитування особи. Соціальний ролик <https://www.youtube.com/watch?v=Os8FtgVu0B0> (дата звернення: 08.05.2024).
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2005. 446 с. https://pidru4niki.com/1584072039084/psihologiya/sotsialna_psihologiya (дата звернення: 08.05.2024).
5. Притча про людські стосунки <https://www.youtube.com/watch?v=T4FVlep3t8E> (дата звернення: 08.05.2024).
6. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 1,02 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/27> (дата звернення: 08.05.2024).
7. Стосунки між дітьми та дорослими батьками у різних країнах світу <https://www.youtube.com/watch?v=ncBMJaijpt8> (дата звернення: 08.05.2024).